

Reformer af velfærdssamfundet – nye veje for løsning af vilde problemer?

FORUM, KU, 9. okt. 2023

Nina Smith,
Reformkommissionen

Reformkommissionen Eller "Kommissionen for 2. Generationsreformer"

1. og 2. generationsreformer – ikke et enten eller men kontinuum af reformtilgange

Kommission nedsat efterår 2020 og afsluttet sommer 2023

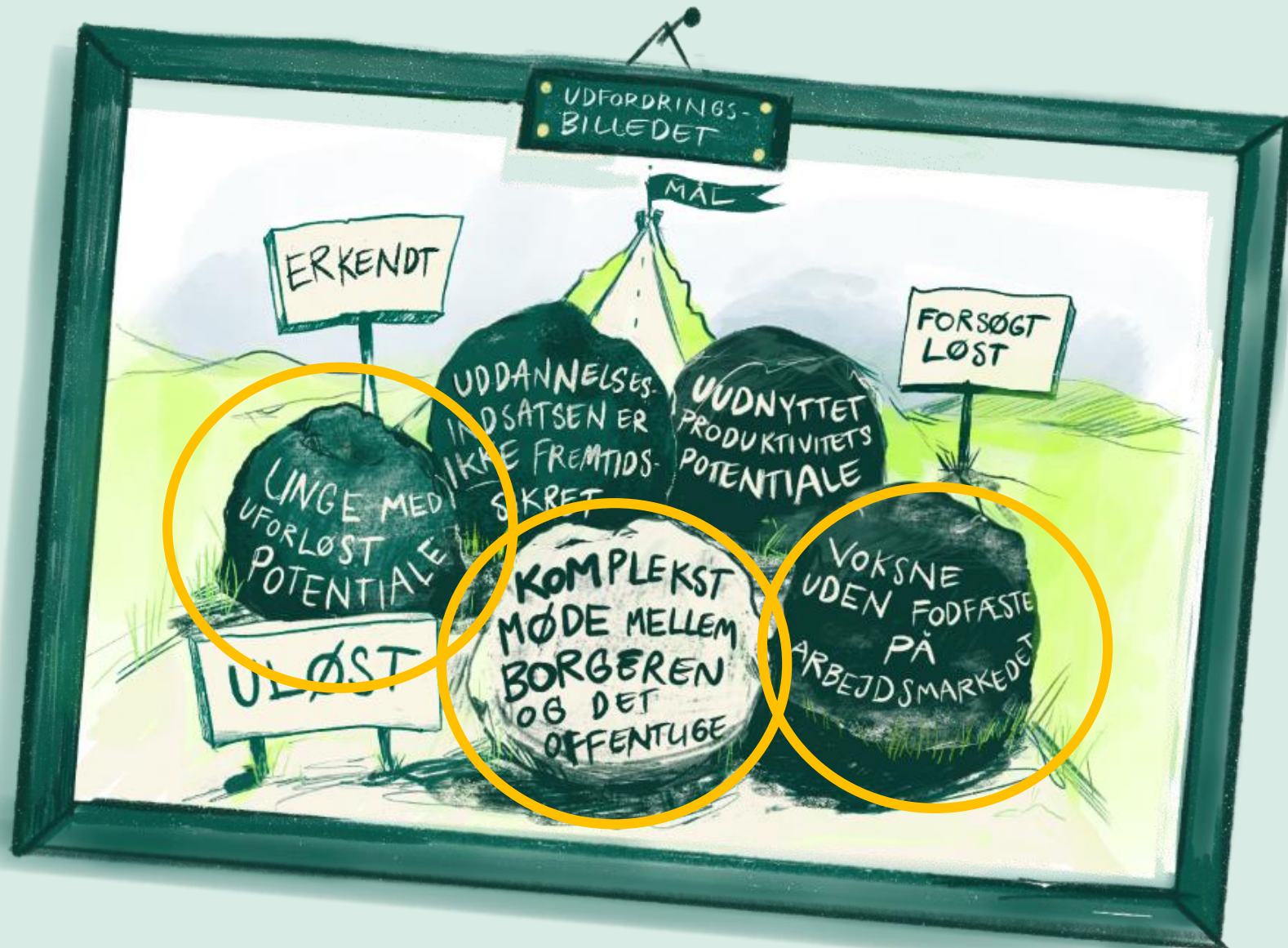
4. Rapporter og en masse analyser og fakta-notater på [Reformkommissionen.dk](https://reformkommissionen.dk)

ERKENDT,
FORSØGT LØST,
ULØST

Rapport nr 1: Centrale uløste udfordringer

Ingen nemme løsninger

Brug for nye reformveje

Og brug for ny arbejdsform

En anderledes arbejdsform og en anderledes kommission

Komplekse og svære problemer – svære og komplekse løsninger!

Kræver at aktørerne inddrages – vi må ikke blot lave ”mere af det samme”

Åbenhed og involvering som arbejdsform

- Kommissionen involverede ledere, praktikere, parter, brugere, politikere, erhvervslivet m.fl.
- Løsninger diskuteret, afsøgt og testet med videnspersoner og aktører bl.a. i fem arbejdsgrupper og forskellige workshops (4-byer, 6-byer mv.) samt flere hundrede møder med (dele) af kommission og sekretariat

Reformkommissionen og 'vilde problemer'

NRV3: Nye veje for udsatte unge og voksne

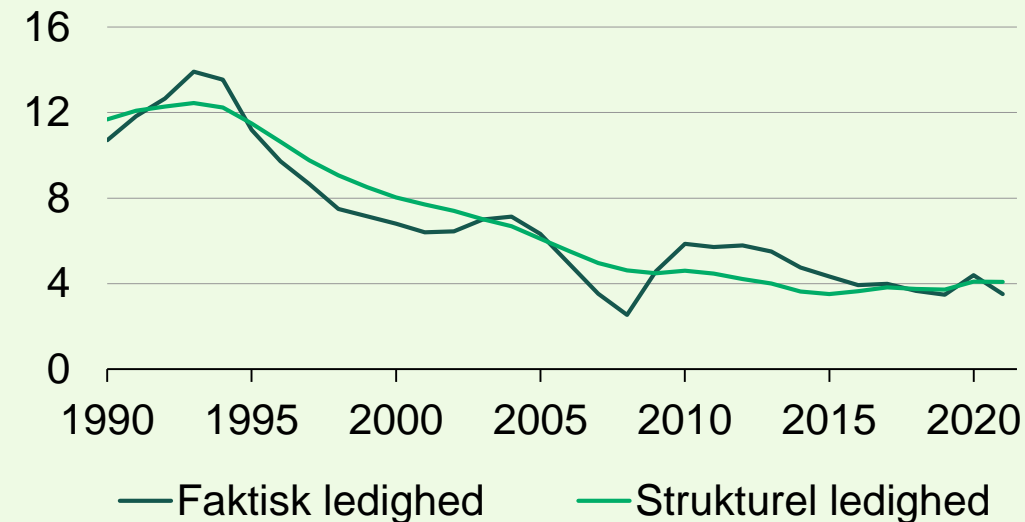
Beskæftigelsesindsatsen – både en succes og en fiasko

Successen: Meget lav ledighed og jobparate ledige kommer hurtigt i job

Fiaskoen: Mange udsatte borgere hænger permanent fast i midlertidige ydelser

Faktisk og strukturel ledighed

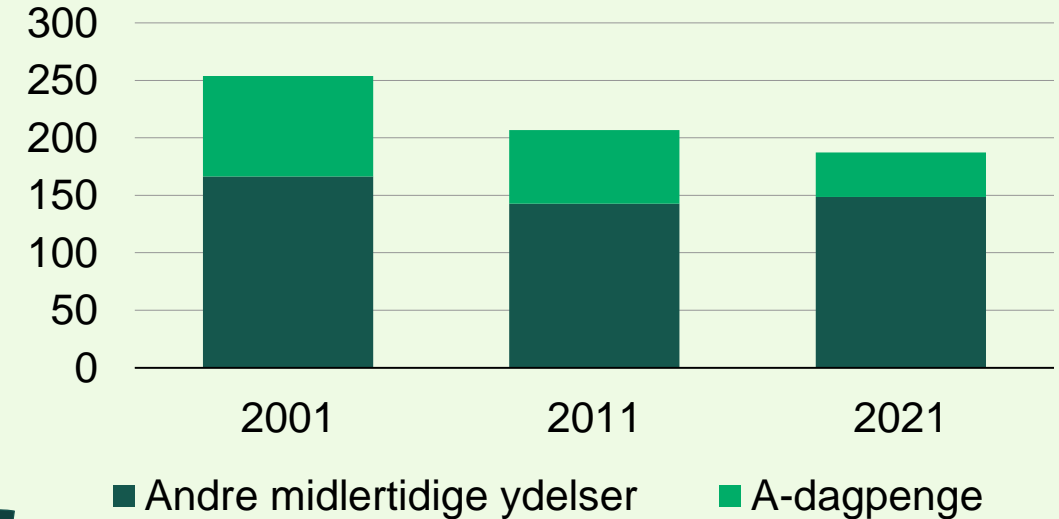
Pct. af arbejdsstyrke

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik og Økonomisk Redegørelse (marts, 2023).

Borgere, der er langvarigt på midlertidige ydelser

1.000 fuldtidspersoner

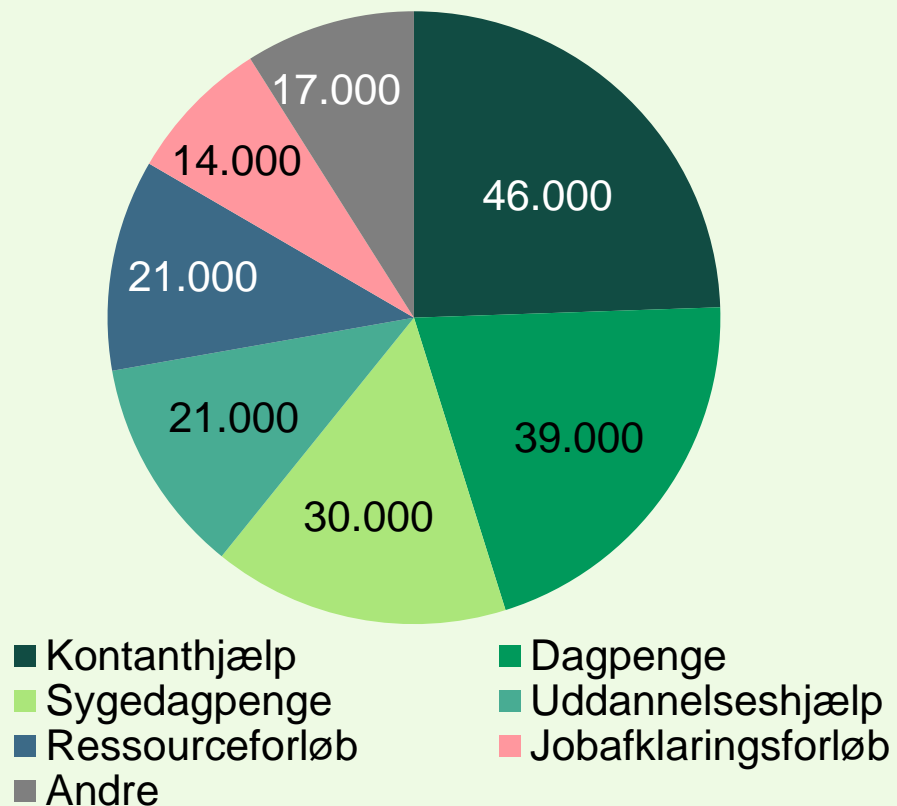
Anm.: Opgørelsen tager udgangspunkt i personer i alderen 16-64 år, som i mere end 80 pct. af et år har modtaget midlertidige ydelser. Størrelsen af gruppen er omregnet til fuldtidspersoner på baggrund af antallet af uger med midlertidige ydelser. I midlertidige ydelser er medtaget: A-dagpenge, sygedagpenge, kontanthjælp (inkl. uddannelseshjælp og SHO-ydelse/integrationsydelse), forrevalidering, revalidering, ressourceforløb og jobafklaringsforløb.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Derfor behov for nye veje for udsatte unge og voksne

Der er knap 200.000 borgere på kanten af arbejdsmarkedet

Borgere på kanten af arbejdsmarkedet fordelt på ydelser

Anm.: Langvarige modtagere af midlertidige ydelser er her opgjort som fuldtidspersoner i alderen 16-64 år, der har modtaget en eller flere offentlige indkomsterstøttende ydelser i 80 pct. af tiden det seneste år. "Andre" inkluderer blandt andet integrationsydelse, forrevalidering og revalidering. Opgørelsen omfatter perioder med passiv modtagelse og aktive foranstaltninger.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik, Beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase og DREAM.

- Der er i underkanten af 200.000 borgere på kanten af arbejdsmarkedet, som i årtier har været **nærmest upåvirket af, hvordan det i øvrigt går med beskæftigelse og arbejdsløshed** i samfundet – hovedparten er i gruppen af udsatte borgere
- Borgere, der hænger fast i offentlig forsørgelse, møder et system, som netop risikerer at **generere en utilsigtet afhængighed af offentlig forsørgelse**

Kommuner spiller en hovedrolle

”Systemet” er indrettet, så det passer bedst til de mange og til systemet selv

- Mange – langt de fleste – får god hjælp af det offentlige system
- Men dem, der har allermest brug for hjælp – og ofte har flere problemer ud over det, at mangle et job – kan have det **svært i mødet med systemet**
- Velfærdsamfundet er i høj grad opbygget af **højt specialiserede enheder** – jo flere enheder, desto flere potentielle kontaktflader mellem borger og systemet

Del 1: Kommuner spiller en hovedrolle

Politisk ejerskab til en langsigtet strategi

Brugerinddragelse

Medarbejder kompetencer!!

Partnerskaber med virksomheder og
civilsamfund

Staten (Christiansborg) skal
understøtte omstillingen i
kommunerne

Mødet med systemet skal ændres – men det kræver færre proceskrav, færre målgrupper og mindre dokumentation – og en fælles målsætning i social- og beskæftigelsespolitik

Der er for meget fokus på krav og regler i ydelses- og indsatsystemet og bureaukrati, som stjæler tid fra jobcentrenes kerneopgave – at få borgeren i job (eller uddannelse).

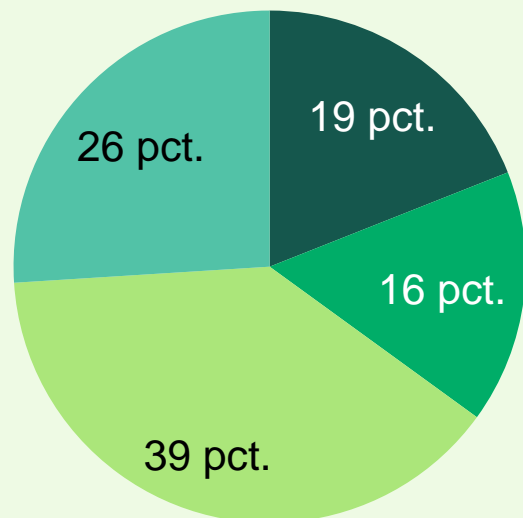

- Det er et problem, at udsatte ledige ofte oplever at møde forskellige forvaltninger, som arbejder i forskellige retninger – grundet hver sin lovgivning og hver sin logik
 - I serviceloven – og dermed bl.a. i socialforvaltningens arbejde – er der især fokus på omsorg, understøttelse og compensation for tab
 - I LAB – og dermed bl.a. i jobcentrenes arbejde – er det dominerende omdrejningspunkt job og aktive tilbud og tilhørende proceskrav

Hvorfor disse anbefalinger?

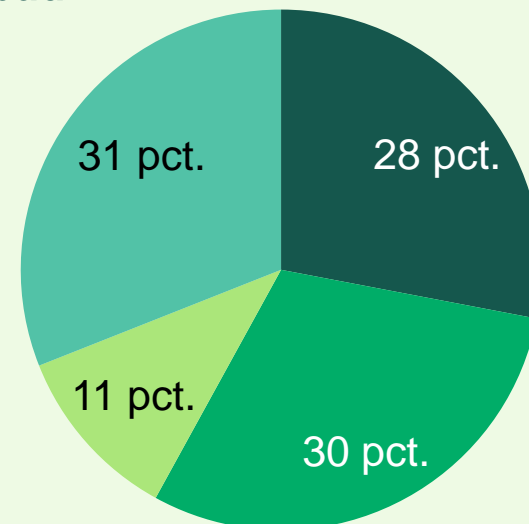
Der bruges for meget tid på rettigheder og pligter i samtalerne

Første samtale med en flygtning

■ Forberedelse ■ Samtale
■ Vejledning/retpligt ■ Efterbehandling

Samtale med en kontanthjælpsmodtager fyldt 30 år i tilbud

■ Forberedelse ■ Samtale
■ Vejledning/retpligt ■ Efterbehandling

Tid som i stedet skal bruges på at hjælpe borgeren i job og opbygge tillidsfulde relationer mellem borgeren og sagsbehandleren

En ny rolle for virksomheder, organisationer og civilsamfund

Del 3: En ny rolle for virksomheder, organisationer og civilsamfund

Grundpræmis for anbefalingerne:

- Civilsamfundet og virksomheder har den fordel, at de *ikke* er systemet
- Virksomheder skal hjælpe med at få udsatte borgere ind i arbejdsfællesskaber i rigtige job med rigtige løntimer
- Civilsamfund skal hjælpe med at få udsatte borgere ind i foreningsliv, frivillighed og civile fællesskaber

Vanskelige balancer og dilemmaer?

- Hvor meget frisættelse af kommuner?
 - Hvor stor forskel mellem kommuner er acceptable?
 - Hvor meget skal Folketing bestemme og hvor meget bør være kommunalt
 - Retssikkerhed i fht at fjerne proceskrav, målgrupper, dokumentation?
- Medarbejderkompetencer og helhedsorienterede indsatser?
 - Specialisering af medarbejdere contra helhedsorienteret perspektiv
 - Brugerinddragelse og nye kompetencer
- Civilsamfunds (virksomheds) ansvar vs. kommunalt ansvar for korrekt sagsbehandling

